

Teisipäev, 26. märts 2019

I

(Resolutsioonid, soovitused ja arvamused)

RESOLUTSIOONID

EUROOPA PARLAMENT

P8_TA(2019)0239

Aafrika päritolu inimeste põhiõigused

Euroopa Parlamendi 26. märtsi 2019. aasta resolutsioon Aafrika päritolu inimeste põhiõiguste kohta Euroopas (2018/2899(RSP))

(2021/C 108/01)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut, eriti selle preambuli teist taanet ning neljandat kuni seitsmendat taanet, samuti lepingu artiklit 2, artikli 3 lõike 3 teist lõiku ja artiklit 6,
- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikleid 10 ja 19,
- võttes arvesse Euroopa Liidu põhiõiguste hartat,
- võttes arvesse nõukogu 29. juuni 2000. aasta direktiivi 2000/43/EÜ, millega rakendatakse võrdse kohtlemise põhimõtte sõltumata isikute rassilisest või etnilisest päritolust ⁽¹⁾,
- võttes arvesse nõukogu 27. novembri 2000. aasta direktiivi 2000/78/EÜ, millega kehtestatakse üldine raamistik võrdseks kohtlemiseks töö saamisel ja kutsealale pääsemisel ⁽²⁾,
- võttes arvesse nõukogu 28. novembri 2008. aasta raamotsust 2008/913/JSK teatud rassismi ja ksenofoobia vormide ja ilmingute vastu võitlemise kohta kriminaalõiguse vahenditega ⁽³⁾,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta direktiivi 2012/29/EL, millega kehtestatakse kuriteohvrite õiguste ning neile pakutava toe ja kaitse miinimumnõuded ning asendatakse nõukogu raamotsus 2001/220/JSK ⁽⁴⁾,
- võttes arvesse Euroopa Liidu teist vähemuste ja diskrimineerimise uuringut (EU-MIDIS II), mille Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet avaldas 2017. aasta detsembris, ning Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti aruannet Aafrika päritolu inimeste ELis kogetud rassilise diskrimineerimise ja rassistliku vägivalda kohta ⁽⁵⁾,

⁽¹⁾ EÜT L 180, 19.7.2000, lk 22.

⁽²⁾ EÜT L 303, 2.12.2000, lk 16.

⁽³⁾ ELT L 328, 6.12.2008, lk 55.

⁽⁴⁾ ELT L 315, 14.11.2012, lk 57.

⁽⁵⁾ „Being Black in Europe“, november 2018, valikaruanne uuringu EU-MIDIS II mõningate tulemuste kohta.

Teisipäev, 26. märts 2019

- võttes arvesse oma 1. märtsi 2018. aasta resolutsiooni põhiõiguste olukorra kohta Euroopa Liidus 2016. aastal ⁽¹⁾,
 - võttes arvesse rassismi, ksenofoobia ja muus vormis sallimatusega võitlemise ELi kõrgetasemelise tööühma moodustumist 2016. aasta juunis,
 - võttes arvesse internetis leviva vihakõne vastase võitluse tegevusjuhendit, milles komisjon ja juhtivad IT-ettevõtjad ning muud platvormid ja sotsiaalmeediaettevõtjad leppisid kokku 31. mail 2016,
 - võttes arvesse ÜRO rassilise diskrimineerimise likvideerimise komitee 3. oktoobri 2011. aasta üldist soovitus nr 34 Aafrika päritolu inimeste rassilise diskrimineerimise kohta,
 - võttes arvesse ÜRO Peaassamblee 23. detsembri 2013. aasta resolutsiooni nr 68/237, millega kuulutatakse aastad 2015–2024 rahvusvaheliseks Aafrika päritolu inimeste aastakümneks,
 - võttes arvesse ÜRO Peaassamblee 18. novembri 2014. aasta resolutsiooni nr 69/16, mis sisaldab tegevuskava Aafrika päritolu inimeste aastakümne elluviimiseks,
 - võttes arvesse 2001. aasta rassismivastasel maailmakonverentsil vastu võetud Durbani deklaratsiooni ja tegevuskava, milles tunnistatakse sajandeid kestnud rassismi, diskrimineerimist ja ebaõiglust Aafrika päritolu inimeste vastu,
 - võttes arvesse rassismi ja sallimatuse vastu võitlemise Euroopa komisjoni (ECRI) üldisi poliitilisi soovitusi,
 - võttes arvesse Euroopa Nõukogu ministrite komitee 19. septembri 2001. aasta soovitus Euroopa politiseetika koodeksi kohta ⁽²⁾,
 - võttes arvesse Euroopa Nõukogu inimõiguste ülemvoliniku 25. juuli 2017. aasta avaldust afrofoobia kui kolonialismi ja orjakaubanduse pärandi vastu („Afrophobia: Europe should confront this legacy of colonialism and the slave trade“),
 - võttes arvesse inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni protokoll nr 12 mittediskrimineerimise kohta,
 - võttes arvesse komisjonile esitatud küsimust Aafrika päritolu inimeste põhiõiguste kohta Euroopas (O-000022/2019 – B8-0016/2019),
 - võttes arvesse kodukorra artikli 128 lõiget 5 ja artikli 123 lõiget 2,
- A. arvestades, et koos mõistega „Aafrika päritolu inimesed“ võidakse kasutada ka määratlusi afroeurooplased (Afro-European), Aafrika-eurooplased (African European) või mustanahalised eurooplased (Black European), afrokariibi inimesed (Afro-Caribbean) või mustanahalised Kariibi inimesed (Black-Caribbean) ja sellega viidatakse Aafrika päritolule või Aafrika päritolu inimese järeltulijale, kes on sündinud Euroopa Liidus, on liidu kodanik või elab Euroopas;
- B. arvestades, et terminid „afrofoobia“, „afrifoobia“ ja „mustanahaliste vastu suunatud rassism“ viitavad rassismi erivormile, sealhulgas vägivaldale ja diskrimineerimisele, mida toetavad ajalooline kuritarvitamine ja negatiivsed stereotüübid ning mis põhjustab Aafrika päritolu inimeste tõrjumist ja ebainimlikustamist; arvestades, et see on seotud kolonialismi ja Atlandi-ülese orjakaubanduse ajalooliste repressiividega, nagu on tunnistanud ka Euroopa Nõukogu inimõiguste volinik;
- C. arvestades, et Euroopas elab hinnanguliselt 15 miljonit Aafrika päritolu inimest ⁽³⁾, kuigi andmete kogumine võrdõiguslikkuse kohta ei ole ELi liikmesriikides süstemaatiline ega põhine enesemääramisel ning rändajate ja kolmanda või kaugema põlvkonna rändajate järeltulijad jäetakse sageli arvesse võtmata;

⁽¹⁾ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2018)0056.

⁽²⁾ https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectID=09000016805e297e

⁽³⁾ Vt Euroopa Rassismivastane Võrgustik, *Afrophobia in Europe – ENAR Shadow Report 2014-15*, 2015: http://www.enar-eu.org/IMG/pdf/shadowreport_afrophobia_final_with_corrections.pdf

Teisipäev, 26. märts 2019

- D. arvestades, et ELi Põhiõiguste Ametil on tõendeid selle kohta, et Euroopas ohustab rassism ja diskrimineerimine kõigis eluvaldkondades eriti Sahara-taguse Aafrika taustaga vähemusi⁽¹⁾;
- E. arvestades, et Põhiõiguste Ameti hiljuti avaldatud teise Euroopa Liidu vähemuste ja diskrimineerimise uuringu kohaselt⁽²⁾ olid 16–24-aastased Aafrika päritolu vastajad uuringule eelnenud 12 kuu jooksul kogunud rohkem vihkamisest ajendatud ahistamisjuhtumeid (32 %) kui vanemad vastajad ning et ka küberahistamine on sagedamini suunatud noorte vastu ja väheneb vanusega;
- F. arvestades, et Euroopa kolonialismi ja Atlandi-ülese orjakaubanduse ajaloolist ebaõiglust aafriklaste ja Aafrikast pärit rahvaste vastu, sh orjastamist, sunniviisilist tööd, rassilist apartheidi, tapatalguid ja genotsiidi ei ole ikka veel selgelt tunnustatud ning sellele ei ole ELi liikmesriikides ametlikul tasandil tähelepanu pööratud;
- G. arvestades, et diskrimineerivate stereotüüpide püsimine mõnedes Euroopa tavades, sealhulgas näiteks näo mustaks värvimine, kinnistab sügavalt juurdunud stereotüüpe Aafrika päritolu inimeste suhtes ja võib diskrimineerimist süvendada;
- H. arvestades, et riiklike võrdõiguslikkust edendavate asutuste ja nende Euroopa Liidu võrgustiku Eqinet olulist tööd tuleks tunnustada ja toetada;
- I. arvestades, et Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsiooni (OSCE) demokraatlike institutsioonide ja inimõiguste büroo (ODIHR) iga-aastases vihakuritegude aruandes⁽³⁾ on täheldatud, et Aafrika päritolu inimesed kogevad sageli rassistlikku vägivalda, kuid siiski puudub paljudes riikides vägivaldaohvritele vajalik õigusabi ja rahaline toetus;
- J. arvestades, et valitsustel on esmane vastutus õigusriigi järgimise ja oma kodanike põhiõiguste eest ja seetõttu ka vägivalda, kaasa arvatud afrofoobse vägivalda jälgimise ja ennetamise ning selle toimepanijate vastutuselevõtmise eest;
- K. arvestades, et rassilise diskrimineerimise kohta haridussüsteemis on vähe andmeid; arvestades, et tõendid osutavad siiski sellele, et Aafrika päritolu lastele pannakse liikmesriikides halvemaid hindeid kui nende heledanahalistele koolikaaslastele ning haridussüsteemist varakult lahkumine on Aafrika päritolu laste hulgas tunduvalt sagedasem⁽⁴⁾;
- L. arvestades, et Aafrika päritolu täiskasvanud ja lapsed on politseis vahi all viibides aina suuremas ohus, kusjuures esineb palju vägivalda- ja surmajuhumeid; arvestades, et õiguskaitse, kuritegevuse ennetamise, terrorismivastase võitluse ja sisserände kontrolli valdkonnas esineb tihti võimu kuritarvitamist, mis ilmneb tavapärase rassilise profileerimise, diskrimineeriva kontrolli, läbiotsimises ja jälgimisesena;
- M. arvestades, et diskrimineerimisvastased õiguskaitsevahendid on olemas ning et on vaja tugevat ja konkreetset poliitikat, et võidelda struktuurilise rassismi vastu, millega Aafrika päritolu inimesed Euroopas kokku puutuvad, sealhulgas tööhõive, hariduse, tervishoiu, kriminaalõiguse, poliitika osalemise ning rände- ja varjupaigapoliitika ja -tavade valdkonnas;
- N. arvestades, et Aafrika päritolu inimesed kogevad Euroopa eluasemeturul diskrimineerimist, mille tulemuseks on ruumiline eraldatus madala sissetulekuga piirkondades, mida iseloomustavad viletsad ja kitsad elamistingimused;
- O. arvestades, et kuigi Aafrika päritolu inimesed on ajaloo jooksul andnud märkimisväärse panuse Euroopa ühiskonna ülesehitamisse, kogevad väga paljud neist tööturul diskrimineerimist;
- P. arvestades, et Aafrika päritolu inimeste osa Euroopa madalama sissetulekuga elanikkonna hulgas on ebaproportsionaalselt suur;

(1) Vt teine Euroopa Liidu vähemuste ja diskrimineerimise uuring (EU-MIDIS II) (2017): <http://fra.europa.eu/en/publication/2017/eumidis-ii-main-results>

(2) Samas.

(3) Vt uusimat, 2016. aasta aruannet: <http://hatecrime.osce.org/2016-data>.

(4) FRA arvamus nr 11.

Teisipäev, 26. märts 2019

- Q. arvestades, et Aafrika päritolu inimesed on Euroopa Liidu poliitilistes ja õiguslikes institutsioonides nii Euroopa, riiklikul kui ka kohalikul tasandil valdavalt alaesindatud;
- R. arvestades, et Aafrika päritolu poliitikud kogevad avalikkuses nii riiklikul kui ka Euroopa tasandil endiselt alandavaid rünnakuid;
- S. arvestades, et rassism ja diskrimineerimine Aafrika päritolu inimeste vastu on struktuurne ning seguneb sageli diskrimineerimise ja rõhumise teiste vormidega soo, rassi, nahavärvi, etnilise või sotsiaalse päritolu, geneetiliste omaduste, keele, usutunnistuse või veendumuste, poliitiliste või muude arvamuste, rahvusvähemusse kuulumise, varalise seisundi, sünnipära, puude, vanuse või seksuaalse sättumuse alusel;
- T. arvestades, et viimasel ajal Euroopas saagenud afrofoobsed rünnakud on otseselt suunatud kolmandate riikide kodanike, eelkõige pagulaste ja rändajate vastu;
1. kutsub liikmesriike ja ELi institutsioone üles tunnustama, et Aafrika päritolu inimesed peavad taluma rassismi, diskrimineerimist ja ksenofoobiat ning nende inim- ja põhiõigused on üldiselt vähem kaitstud, et selline olukord kujutab endast struktuurilist rassismi ja et neil on nii üksikisikute kui ka rühmana õigus kaitsele ebavõrdsuse eest, sealhulgas positiivsetele meetmetele, mis tagaksid nende õiguste edendamise ja täieliku austamise;
 2. on seisukohal, et Aafrika päritolu inimeste aktiivne ja tähendusrikas osalemine sotsiaalses, majanduslikus, poliitilises ja kultuurielus on oluline, et lahendada afrofoobia probleem ja tagada nende inimeste kaasatus Euroopas;
 3. palub Euroopa Komisjonil luua ELi raamistik, et välja töötada riiklikud strateegiad Aafrika päritolu inimeste sotsiaalseks kaasamiseks ja integreerimiseks;
 4. mõistab teravalt hukka kõik füüsilised ja verbaalsed rünnakud, mille sihtrühmaks on Aafrika päritolu inimesed nii avalikus kui ka erasektoris;
 5. ergutab ELi institutsioone ja liikmesriike ametlikult tunnustama Aafrika päritolu inimesi Euroopas ja nende ajalugu, sealhulgas nii ajaloolist kui ka kaasaegset ebaõiglust ja inimsusvastaseid kuritegusid, nagu orjus ja Atlandi-ülene orjakaubandus ning Euroopa kolonialismi kuriteod, ning ühtlasi tunnustama Aafrika päritolu inimeste suuri saavutusi ja positiivset panust, tähistades nii ELi kui ka liikmesriikide tasandil orjanduse ja Atlandi-ülise orjakaubanduse ohvrite rahvusvahelist mälestuspäeva ja seades sisse nn musta ajaloo kuu (Black History Month) korraldamise tava;
 6. kutsub liikmesriike ja Euroopa institutsioone üles ametlikult tähistama ÜRO Aafrika päritolu rahvaste aastakümnet ning võtma tulemuslikke meetmeid selle kümnendi tegevuskava elluviimiseks tunnustamise, õigluse ja arengu vaimus;
 7. tuletab meelde, et mõned liikmesriigid on võtnud meetmeid, et tähenduslikult ja tulemuslikult heastada minevikus Aafrika päritolu inimeste suhtes toime pandud ülekohut ja inimsusvastaseid kuritegusid, pidades silmas, et nende kuritegude mõju kestab tänapäevani;
 8. kutsub ELi institutsioone ja ülejäänud liikmesriike üles seda eeskujuga järgima, kusjuures see võib hõlmata mingis vormis hüvitamist, näiteks avalik vabandamine ja varastatud kultuuriväärtuste tagastamine päritoluriikidele;
 9. palub liikmesriikidel avada koloniaalaja arhiivid;
 10. nõuab, et ELi institutsioonid ja liikmesriigid teeksid jõupingutusi, et koos teiste peamiste sidusrühmadega süstemaatiliselt võidelda etnilise diskrimineerimise ja vihakuritegude vastu ning töötada nende nähtuste vastu välja tulemuslikud, tõenditele tuginevad õigus- ja poliitikameetmed; on seisukohal, et kui kogutaks teavet etnilise diskrimineerimise ja vihakuritegude kohta, tuleks seda teha ainult eesmärgiga kindlaks teha algpõhjused ning võidelda ksenofoobsete ja diskrimineerivate avalduste ja tegude vastu kooskõlas riiklike õigusraamistike ja ELi andmekaitse õigusaktidega;

Teisipäev, 26. märts 2019

11. palub liikmesriikidel välja töötada riiklikud rassismivastased strateegiad, et lahendada Aafrika päritolu inimeste eriolukord sellistes valdkondades nagu haridus, eluase, tervishoid, tööhõive, politseitöö, sotsiaalteenused ja kohtusüsteem, poliitiline osalemine ja esindatus, ning julgustada Aafrika päritolu inimesi osalema telesaadetes ja muus meedias, et suurendada nende avalikku esindatust ja pakkuda Aafrika päritolu lastele head eeskuju;
12. rõhutab kodanikuühenduste tähtsat rolli võitluses rassismi ja diskrimineerimise vastu ning nõuab rohujuure tasandi organisatsioonidele Euroopa, riiklikul ja kohalikul tasandil suuremat rahalist toetust;
13. nõuab, et Euroopa Komisjon pööraks praegustes ja edaspidistes mitmeaastastes rahastamisprogrammides Aafrika päritolu inimestele rohkem tähelepanu;
14. palub, et Euroopa Komisjon looks oma talituste spetsiaalse tööühma, mis tegeleks afrofoobia küsimustega;
15. nõuab, et liikmesriigid rakendaksid ja jõustaksid nõuetekohaselt nõukogu raamotsuse rassismi ja ksenofoobia teatud vormide ja ilmingute vastu võitlemise kohta kriminaalõiguse vahenditega, eelkõige lugedes rassi, rahvusliku või etnilise päritoluga seotud ajendit kuritegu raskendavaks asjaoluks, tagamaks, et Aafrika päritolu inimeste vastu suunatud vihakuriteod registreeritakse ja neid uuritakse ning kurjategijad võetakse vastutusele ja neid karistatakse;
16. palub liikmesriikidel tulemuslikult võidelda vihakuritegude vastu, sealhulgas uurida rassilisel, rahvuslikul või etnilisel päritolul põhinevate kuritegude eri ajendeid ning tagada, et Aafrika päritolu inimeste vastu suunatud vihakuriteod registreeritakse ja neid uuritakse ning kurjategijad võetakse vastutusele ja neid karistatakse;
17. palub liikmesriikidel lõpetada rassiline ja etniline profileerimine kõigis kriminaalõiguse rakendamise vormides, terrorismivastastes meetmetes ja sisserändekontrollis, ametlikult tunnistada ebaseaduslikku diskrimineerimist ja vägivaldada ning võidelda selle vastu, korraldades ametiasutustes rassismi ja kallutatuse vastaseid koolitusi;
18. palub liikmesriikidel hukka mõista rassistlike ja afrofoobsete traditsioonide levik ja seda tõkestada;
19. kutsub liikmesriike üles jälgima rassilist kallutatust kriminaalõigus- ja haridussüsteemis ning sotsiaalteenuste pakkumisel ja võtma ennetavaid meetmeid, et tagada võrdne kohtumõistmine, võrdne haridus ja võrdsed sotsiaalteenused ning parandada õiguskaitse- ja haridusasutuste ning sotsiaalteenuste osatajate suhteid vähemuskogukondade, eelkõige mustanahaliste kogukonna ja Aafrika päritolu inimestega;
20. palub liikmesriikidel tagada, et Aafrika päritolu täiskasvanud ja lapsed saaksid teistega võrdselt kvaliteetset haridust ja hooldusteenuseid ilma diskrimineerimise ja eraldamiseta ning et vajaduse korral pakutaks piisavat õpituge; ergutab liikmesriike lisama Aafrika päritolu inimeste ajalugu õppekavadesse ning andma kolonialismi ja orjuse ajastust tervikliku ülevaate, millega ühtlasi tunnustatakse selle ajastu ajaloolist ja praeguseni kestvat negatiivset mõju Aafrika päritolu inimestele, palub samuti tagada, et õpetajad oleksid selle ülesande täitmiseks piisavalt ette valmistatud ja võimelised klassiruumis mitmekesisuse teemasid käsitlema;
21. kutsub ELi institutsioone ja liikmesriike üles edendama ja toetama Aafrika päritolu inimeste tööhõive, ettevõtluse ja majandusliku mõjuvõimu suurendamise algatusi, et vähendada nende keskmisest suuremat töötust ja diskrimineerimist tööturul;
22. palub liikmesriikidel pöörata tähelepanu Aafrika päritolu inimeste diskrimineerimisele eluasemeturul, konkreetsete meetmetega vähendada ebavõrdsust eluaseme saamisel ja tagada korralikud eluasemed;

Teisipäev, 26. märts 2019

23. palub Euroopa Komisjonil ja ELi liikmesriikidel kehtivaid õigusakte ja tavasid arvesse võttes tagada rändajatele, pagulastele ja varjupaigataotlejatele turvalised ja seaduslikud võimalused ELi sisenemiseks;
 24. kutsub Euroopa Komisjoni ja Euroopa välisteenistust üles tulemuslikult tagama, et EL ei anna rahalisi vahendeid organisatsioonidele või rühmadele, mis tegelevad või on seotud mustanahaliste ja Aafrikast pärit rändajate orjastamise, salakaubaveo, piinamise ja nende vastu suunatud väljapressimisega, ei toeta neid ega tee nendega koostööd;
 25. kutsub Euroopa institutsioone üles tugevdama praeguseid jõupingutusi ja kiitma heaks tööjõu mitmekesisuse ja kaasamise strateegia, millega luuakse strateegiline kava etniliste ja rassiliste vähemuste osalemiseks tööturul;
 26. kutsub Euroopa erakondi ja poliitilisi sihtasutusi ning kõigi tasandite parlamente ELis üles toetama ja tegema algatusi, mis ergutavad Aafrika päritolu inimeste osalemist poliitikas;
 27. palub, et komisjon suhtleks tihedalt rahvusvaheliste organisatsioonidega, nagu OSCE, ÜRO, Aafrika Liit ja Euroopa Nõukogu, samuti muude rahvusvaheliste partneritega, et võidelda afrofoobia vastu rahvusvahelisel tasandil;
 28. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, liikmesriikide parlamentidele ja valitsustele ning Euroopa Nõukogu Parlamentaarsetele Assambleele.
-